

Åtgärdsplan efter revisionsgranskning ”Klimatutsläpp och matkonsumtion”

Bakgrund

Malmö stadsrevision granskade i november 2018 efterlevnad av *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad*. I enlighet med stadsrevisionens rekommendationer efter granskningen gav servicenämnden i samband med sitt yttrande (SN-2018-2061) i uppdrag till serviceförvaltningen

att upprätta åtgärdsplaner för hur målen i *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad* ska nås där det ska framgå när och hur åtgärderna ska ske, beräknad kostnad för åtgärderna, förväntad effekt av åtgärderna samt vem som är ansvarig för respektive åtgärd. I åtgärdsplanen ska även konsekvenser av eventuella målkonflikter belysas.

att se över vilka krav som ställs kring hållbarhetsfrågor i avtalen med externa aktörer utöver det som sker inom ramen för de kommungemensamma upphandlingsrutinerna.

Beslut och dokument längs vägen

- Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad, beslutad av KF 2010-10-28
- Miljöförvaltningens halvtidsutvärdering av policyn, rapport godkänd av miljönämnden 2015-10-27
- Halvtidsutvärderingen godkänns i KS 2017-03-29 (STK-2015-1340, i detta beslut ingår tolkningen att ”all mat” innebär 90 procent och uppmaningen till nämnderna att fästa uppmärksamhet på miljönämndens punktlista för representation och annan skattefinansierad mat)
- Konsekvensanalys – hur påverkas matgästen, ekonomin och verksamheten av krav på minskade utsläpp av växthusgaser relaterade till mat och krav på en ökad andel ekologiska livsmedel? Framtagen av serviceförvaltningen 2017 och kompletterar servicenämndens budgetskrivelse inför 2018.

Åtgärdsplan för att nå målen i *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad*

I *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad* kan läsas bland annat följande om hållbar utveckling:

”Ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet

För att utvecklingen ska vara hållbar måste den vara det ur tre ömsesidigt beroende dimensioner; den ekonomiska, den sociala och den ekologiska. **Ekonomisk hållbarhet** kan, till exempel, vara att vi ska minska svinnet och hålla oss inom avtalet. **Social hållbarhet** är att alla ska ha lika rätt till bra och hälsosam mat i Malmö stads verksamheter samt att maten ska produceras på ett etiskt hållbart sätt. **Ekologisk**

hållbarhet betyder att matproduktionen ska orsaka så lite negativ inverkan på miljön och klimatet som möjligt.”

Serviceförvaltningen har tagit fram denna åtgärdsplan i samarbete med skolrestaurangers beställare grundskoleförvaltningen för högre måluppfyllelse för ekonomisk, social och ekologisk hållbar matkonsumtion.

Ekologisk hållbarhet

Efter utvärderingen av *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad* beslutade kommunstyrelsen den 29 mars 2017 att godkänna rekommendation om att tolkningen av ”all mat” innebär 90 procent, med anledning av att hänsyn bör tas till begränsningar i olika verksamheter. Begränsningar kan innebära exempelvis tillgången till ekologiska råvaror samt specialprodukter för matgäster med matallergier.

Andel av ekologisk mat i skolrestauranger

Skolrestauranger på serviceförvaltningen beräknat nå följande eko-andel för måltider inom skolan. Utfallet för 2018 var 77 procent.

Målsättning 2019: 85 procent

Målsättning 2020: 90 procent

Beräkningen är baserad på för dagen möjlig tillgång på eko-mat och en rimlig prisbild.

Skolrestauranger följer upp andelen eko-mat och livsmedelskostnaden månadsvis. Sektionscheferna informeras månatligen om eko-andel i deras respektive skolrestaurang.

Kostnaden för planerad ökning av eko-andel beräknas rymmas inom den ordinarie budgetramen under förutsättning att livsmedelskostnaderna utvecklas i normal takt.

Åtgärder

Serviceförvaltningen rapporterar måluppfyllelsen till servicenämnden vid prognos i samband med delårs- och helårsrapportering (tidpunkter bestäms av stadens budgetprocess). Ansvarig för att rapportera upp eko-andelen är skolrestaurangers controller, medan avdelningschef skolrestauranger är ansvarig för måluppfyllelse.

Ekologisk mat vid intern och extern representation

Vid inköp av mat till representation, externa och interna konferenser samt evenemang ska riktlinjen vara att i möjligaste mån välja leverantör med miljöcertifiering t.ex. KRAV-certifiering. Som hjälp finns det idag exempelvis förteckningar över restauranger i Malmö som fyller KRAV-certifieringen. Det finns även rekommendationer från miljönämnden i form av punktlista där det föreslås att vid representation i första hand beställa växtbaserade rätter eller fiskrätter (kött kan vara ett valbart tillägg), alltid efterfråga ekologiskt och etiskt certifierad mat och dryck samt miljömärkt fisk, att aldrig servera fisk från hotade bestånd och att alltid använda kranvatten istället för flaskvatten.

Åtgärder

Serviceförvaltningen kommer under 2019 att informera förvaltningens ledningsgrupper om *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad* kompletterad med miljönämndens punktlista som togs fram i samband med halvtidsutvärderingen av policyn. Ansvariga är servicedirektören och avdelningschefer. Ledningsgrupperna för i sin tur vidare informationen till medarbetare som gör direktupphandlingar av representation och konferenser.

Växthusgaser

Enligt *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad* ska utsläppen av växthusgaser relaterade till mat minska med 40 % till 2020 jämfört med 2002. Malmö stad och skolrestauranger använder ett IT-stöd för att följa upp andel kilo koldioxidekvivalenter (CO₂e) per kilo inköpta livsmedel. Aktuellt värde för 2018 var 1,6 kilo CO₂e/kg inköpta livsmedel. För att nå målet från policyn har skolrestauranger i samarbete med miljöförvaltningen tagit fram ett riktvärde för 2019 som är 1,3 kilo CO₂e per kilo inköpta livsmedel vilket även motsvarar riktvärdet för hela Malmö stad att nå till år 2020. Ett nytt riktvärde för skolrestauranger inför 2020 kommer att tas fram baserat på utfall för 2019.

Skolrestauranger arbetar aktivt mot minskade utsläpp av växthusgaser vid val av råvaror och maträtter. Genom att till exempel välja bort frukt och grönt som transporteras med flyg, öka andel växtbaserade alternativ och välja potatis och pasta framför ris kan utsläppen av växthusgaser relaterade till mat minskas.

Uppföljning i serviceförvaltningen sker kvartalsvis och dialog med ansvariga sektionschefer sker enligt samma struktur som för andel ekologiskt.

Ekonomisk hållbarhet

Avtalstrohet

Malmö stads offentliga upphandlingar har genom sin köpkraft goda möjligheter att påverka marknaden i en hållbar riktning. I Malmö stads avtal ställs hållbarhetskrav i upphandlingar som syftar till att förbättra miljön och ge goda villkor i arbetslivet. De hållbarhetskrav i upphandlingen som ställs ska säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling och bland annat syfta till att uppnå målen i miljöprogrammet och FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling.

För att kunna nå ekonomisk och hållbarhetsmässig utveckling är det av stor betydelse att avtalstroheten är hög när verksamheterna gör inköp av mat inom grundskoleförvaltningen.

Åtgärder

IT-stödet som Malmö stad använder för livsmedelsupphandlingar och uppföljning av bland annat koldioxidekvivalenter kan också användas för att följa upp avtalstrohet inom livsmedel (levererade produkter). IT-stödet är nytt i staden sedan 2018 och under

2019 kommer uppföljningarna att systematiseras. Serviceförvaltningen kommer att följa upp avtalstroheten inom livsmedel kvartalsvis och dialog med ansvariga sektionschefer följer samma struktur som för andel ekologiskt.

Matsvinn

Matsvinn kan uppstå dels genom att matgästen kastar mat från sin tallrik (tallrikssvinn) och dels uppstår svinn vid tillagning och servering (tillagnings/serveringssvinn). För att minska svinn från tillagning och servering arbetar skolrestauranger kontinuerligt med att optimera planering, inköp och servering. För att kunna påverka svinn från matgästen krävs en dialog mellan skolrestauranger, skola och elever.

Åtgärder

Skolrestaurangers åtgärder består av mätningar av svinn två gånger per år på ett urval av skolor samt att på samtliga skolor ha fokus på att hushålla bra med alla resurser. Detta följs bland annat upp genom att ha genomgång av livsmedelskostnad per månad med ansvariga sektionschefer.

Social hållbarhet

Social hållbarhet nås genom att upphandlade avtal används till inköp av mat.

Åtgärder

IT-stödet som Malmö stad använder för livsmedelsupphandlingar och uppföljning av bland annat koldioxidekvivalenter kan också användas för att följa upp avtalstroheten inom livsmedel (levererade produkter). IT-stödet är nytt i staden sedan 2018 och under 2019 kommer uppföljningarna att systematiseras. Serviceförvaltningen kommer att följa upp avtalstroheten inom livsmedel kvartalsvis och dialog med ansvariga sektionschefer följer samma struktur som för andel ekologiskt.

Målkonflikter

Det finns risk för konflikter mellan de olika målen i *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad*. För att nå målet med minskade växthusgasutsläpp förändras menyerna vilket kan påverka matgästernas acceptans för maten. En målkonflikt kan då uppstå mellan växthusgasmålet och det självklara målet om att matgästerna ska tycka att maten är god så att de väljer att äta den och då bidrar till att de får den energi de behöver för att må bra under skoldagen. En lägre acceptans av förändrade menyer kan också ge större mängd tallrikssvinn.

Det kan också finnas en konflikt mellan ökad andel eko och minskad mängd växthusgasutsläpp eftersom vissa växtbaserade råvaror som är klimatsmarta inte finns att tillgå från ekologisk produktion.

Slutligen kan det också finnas en konflikt i att nå målen för ökad andel eko och att hålla de ekonomiska ramarna, om prisutvecklingen på livsmedel ökar i en oförutsägbar takt på grund av exempelvis torka eller andra förhållanden som ingen råder över.